

INITIAL DRAFT RELEASE

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता
घनसन्धिः – काण्डं 4

Version Notes:

This is the first initial draft version 0.0 dated January 31, 2021.

This version is a test version to obtain feedback from Vedic Students and Scholars to make further improvements on a collaborative basis through Volunteers.

Kindly note that this book is **not exhaustive nor has every detail that a student may be searching for. This book shall be used only under the guidance/advice of a qualified Guru.**

Note for Usage:

1. We have added our notes and comments in English so that Student gets the reference of the Rules.
2. The original text as typed from “GanaSandhi grantham” book is given in **Bold dark** fonts. Each vaakyam given in Ganasandhi book is serially numbered with reference to panchaati number in SamhitA.
3. We have tried to give sample of Padams, Padams in a Gana vAkyam (Gana purva padam in format of 1,2 / 2,1 / 1,2,3 / 3,2,1 / 1.2.3) and Gana vAkyam on a sample basis only.
4. We have given reference to rules in other books on Jatai and Gana like Jata Mani, Jata DarpaNam and Gana DarpaNam. We have given a note as to whether it is as per per “Gana Sandhi grantham” book (GS) or taken from other books for the benefit of readers.

Whatever is **not in Bold** or marked in **red font** is information for the readers, that it is an additon by VedaVMS Team.

Abbrevations

- GS – Gana Sandhi (this Book)
- PS - prAtiSAkyam
- GD – Gana Darpanam
- JD – Jata Darpanam
- JM – Jata Mani

All the four books mentioned above are available in www.vedavms.in under page SikShA and Lessons.

Special note to readers

- The vaakyams given in each of the prapaataka is numbered serially by us though such numbering is not given in the source.
- The source book has reference to an earlier panchaati and is given sometimes later. For example, a vakyam of TS 1.5.6.3 may be serial numbered by us as 23 based on the order in the Book, but T.S 1.5.6.2 may be given next, which we have numbered as 24.
- We have cut and paste vakyam from SamhitA text therefore, sometimes the first and final letters of the vaakyam may have incorrect swaram reference e.g last letter of vakyam is shown as anudAttam, first letter of a vakyam is Swaritam; these may be ignored.
- Kindly ignore extra spaces given between padams, if any.
- Please give your valuable suggestions, comments and notify errors to our email id - vedavms@gmail.com

=====

Table of Contents

Ghana Sandhi – Kaandam 4	6
4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः– अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं	6
Section 1 - General panchaati	6
Section 2 - Katina Ghana panchaati.....	14
4.2 चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – देवयजनग्रहाभिधानं	15
Section 1 - General panchaati	15
Section 2 - Katina Ghana panchaati.....	24
4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चित्तिवर्णनं	25
Section 1 - General panchaati	25
Section 2 - Katina Ghana panchaati.....	28
4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं	30
Section 1 - General panchaati	30
Section 2 - Katina Ghana panchaati.....	34
4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं	35
Section 1 - General panchaati	35
Section 2 - Katina Ghana panchaati.....	37
4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः– परिषेचन संस्काराभिधानं	38
Section 1 - General panchaati	38
Section 2 - Katina Ghana panchaati.....	49
4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – वसोर्धारादिशिष्ट संस्काराभिधानं	50
Section 1 - General panchaati	50
Section 2 - Katina Ghana panchaati.....	54
Alopa PrasanaaH	55
Alopa AnuvakaaH.....	55
Punarukta alopa Vaakyaani.....	56

Punarukta lopa Vaakyaani	58
Three and Four padam jatai.....	61
Dvipadam	61
Tri kramam	61

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिःओं

Ghana Sandhi – Kaandam 4

4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः– अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं

Section 1 - General panchaati

1. यु॒ञ्जानः॑ प्र॒थमं॑ मनः – TS 4.1.1.1 – (alopa prasanam)
2. नि॒चाय्य॑ पृ॒थिव्या॑ अ॒ध्या ऽभरत्॑ ॥ – TS 4.1.1.1
3. वयु॒नावि॒देक॑ इन् म॒ही दे॒वस्य॑ – TS 4.1.1.1 & 1.2
4. छ॒न्दसा॑ ऽऽ द॒दे ऽङ्गि॒रस्वत्॑ – TS 4.1.1.3 & TS 4.1.1.4
छ॒न्दसा॑ । आ । = (छ॒न्दसा॑ ऽऽ छ॒न्दसा॑)
5. अ॒ङ्गि॒रस्व॒दा भर॑ त्रैष्टु॒भेन॑ – TS 4.1.1.4
6. प्र॒तूर्तं॑ वा॒जिन्ना॑ द्र॒व वरि॑ष्ठाम् – TS 4.1.2.1
7. प्र॒तूर्व॒न्नेह्य॑वक्राम॒न्नश॑स्तीः - TS 4.1.2.1 & 2.2
8. उ॒र्वन्त॑रि॒क्षम॑न्वि॒हि स्व॑स्तिग॒व्यूतिः॑ – TS 4.1.2.2 – (kampam)
9. अ॒ङ्गि॒रस्व॒दच्छे॑मोऽग्निं॑ पु॒रीष्य॑म॒ङ्गि॒रस्वद्॑ भ॒रिष्या॑मोऽग्निं॑
पु॒रीष्य॑-म॒ङ्गि॒रस्वद्॑-भ॒रामः॑ ॥ TS 4.1.2.2 – (lopam)

10. यस्य॑ प्र॒याण॑मन्वन्य इ॒द्युर्दे॒वा दे॒वस्य॑ – TS 4.1.1.2

॥ प्र॒याण॑म् । अनु॑ । अन्ये॑ ।

(अन्ये॑ अन्ये॑ ऽनु प्र॒याण॑म् ।)

(अन्वन्ये॑ अन्ये॑ अन्वन्ये॑ ।)

Note: There seems to be two views on lopam of padam anu; it is given as a hint in Ganasandhi book with both lopam and alopam at many places. Students shall follow one style of teaching from the Guru and follow it consistently.

11. अन्व॑हानि प्र॒थमः॑ – TS 4.1.2.2

अ॒हानि॑ । प्र॒थमः॑ । = (प्रथमो॑ ऽहानि)

12. पुरु॑त्रा च र॒श्मीन॑नु – TS 4.1.2.3

च । र॒श्मीन् । = [र॒श्मी(ग्)श्च]

13. अ॒ग्नि॑ꣳ स॒धस्थे॑ म॒हति॑ – TS 4.1.2.3

अ॒ग्निम् । स॒धस्थे॑ । = (सधस्थे॑ ऽग्निम्)

14. उद॑क्रमीद् द्रवि॒णोदा॑ वा॒ज्यर्वा॑ऽकः – TS 4.1.2.4

15. सु॒वो रु॒हाणा॑ अ॒धि ना॒क – TS 4.1.2.4 – (alopam)

16. तासा॑ꣳ स्था॒नादु॑ज्जिहताम् – TS 4.1.2.4

॥ स्था॒नात् । उत् । = (स्था॒नादु॑ दु॒थ् स्था॒नात् स्था॒नादु॑त्)

17. परि॑ त्वा॒ग्ने पु॒रं व॑यं वि॒प्र॒ सह॑स्य धीमहि ।

धृ॒ष॒द्व॒र्णं दि॒वेदि॒वे भे॒त्तारं॑ भ॒ङ्ग॒राव॑तः ॥ – TS 4.1.2.5

(puranukta lopam)

18. स॒प्र॒था उ॒र्व॒ग्निं भ॑रिष्यत् – TS 4.1.3.1 – (kampam)

19. श॒र्म च॑ स्थो॒ वर्म॑ च स्थः – TS 4.1.3.2

20. प्र॒थ॒मो नि॒र॒म॒न्थ॒द॒ग्ने ॥ – TS 4.1.3.2

प्र॒थ॒मः । निः । = (निर् णिष् प्रथमः)

21. अ॒स॒दः सु॒वः । – TS 4.1.4.1

अ॒स॒दः । सु॒वः । = (सु॒वः सु॒व॒र॒स॒दः)

(visargam = “r” in highlighted area)

22. उ॒दु ति॒ष्ठ स्व॑ध्व॒रावा॑ नो दे॒व्या कृ॒पा । – TS 4.1.4.1

पदानि – उ॒त् । उ॒ । ति॒ष्ठ ।

घनपूर्व पदानि – उ॒त् उ॒ उ॒ उ॒त् उ॒त् उ॒ ति॒ष्ठ ति॒ष्ठ उ॒ उ॒त् उ॒त् उ॒ ति॒ष्ठ ।

घन वाक्यम् – उ॒ दु॒ वु॒ वु॒ दु॒ दु॒ ति॒ष्ठ ति॒ष्ठ वु॒ दु॒ दु॒ ति॒ष्ठ ।

पदानि – उ॒ । ति॒ष्ठ ।

घनपूर्व पदानि – उ॒ ति॒ष्ठ ति॒ष्ठ उ॒ उ॒ ति॒ष्ठ ।

घन वाक्यम् – उ॒ ति॒ष्ठ ति॒ष्ठ वु॒ ति॒ष्ठ ।

अ॒व॒ । नः॑ । = [अ॒वा॒ नो॒ नो॒ ऽवा॒व] (“vA” , highlighted in green is elogation as in samhita and “vA” highlighted in blue is अव + अव. Ref. PS 3.8)

23. ऊ॒र्द्ध्व॒ ऊ॒ षु॒ ण॒ ऊ॒तये॑ – TS 4.1.4.2

उ॒ सु॒ नः॑ – (trikramam)

24. रो॒द॒स्यो॒र॒ग्ने॑ चा॒रुः॑ – TS 4.1.4.2

रो॒द॒स्योः॑ । अ॒ग्ने॑ । = (रो॒द॒स्यो॒ र॒ग्ने॑ ऽग्ने॑ रो॒द॒स्यो॒ रो॒द॒स्योः॑)

25. प्र॒जा॒भ्यो॒ मानु॑षी॒भ्यस्त्व॑म॒ङ्गिरः॑ । – TS 4.1.4.3

त्व॑म् । अ॒ङ्गिरः॑ । = (त्व॑ म॒ङ्गिरो॑ अ॒ङ्गिर॑ त्व॑ म॒ङ्गिरः॑)

PS 11.17 – The padam angiraH does not elide (‘a’ does not become avagraha as a general rule. Padam occurs multiple times.)

26. शि॒व॒मा॒य॒न्त॒म॒भ्यत्र॑ यु॒ष्मान् । – TS 4.1.4.4 – (kampam)

27. अ॒यं वो॑ गर्भ॒ ऋ॒त्वियः॑ – TS 4.1.4.4

अ॒यम् । वः॑ । = (वो॑ ऽय॒मय॑म् वः॑)

28. आ॒पो हि॑ ष्ठा॒ मयो॑भु॒वस्ता॑ नः॑ – TS 4.1.5.1 (Ref PS 3.8 & 6.2)

29. सा॒ तु॒भ्यम॑दि॒ते मह॑ ओ॒खां द॑धातु – TS 4.1.5.3

30. अ॒ङ्गिर॑स्वद् दि॒शो॑ऽसि – TS 4.1.5.4

अ॒ङ्गिर॑स्वत् । दि॒शः॑ । = (दि॒शो॑ ऽङ्गिर॑स्वत्)

(The padam a~ggirasvat elides normally as per PS 12.7. This padam occurs a few times in Kanda 4)

31. अज॒स्र इ॒च्छु॒क्रो दे॒वेषु॑ – TS 4.1.5.2 – (lopam)

32. अ॒ङ्गि॒र॒स्वद॒भीन्ध॒तामु॒खे ग्ना॑ स्त्वा – TS 4.1.6.2 – (kampam)

33. अ॒ङ्गि॒र॒स्वद् वि॒श्वे॑ त्वा – TS 4.1.6.3

अ॒ङ्गि॒र॒स्वत् । वि॒श्वे॑ । = (वि॒श्वे ऽङ्गि॒र॒स्वत्)

34. मा च॑ रि॒षदु॒पस॒त्ता ते॑ अ॒ग्ने – TS 4.1.7.1

35. सं चेद्ध्य॒स्वा॒ग्ने प्र॑ च॒ बोध॑यै॒नमु॒च्य – TS 4.1.7.1

36. स॒वि॒तो॒द्वप॑तु सु॒पाणिः॑ – TS 4.1.6.3

स॒वि॒ता । उ॒त् । व॒प॒तु । = (व॒प॒तू॒थ् स॒वि॒ता)

37. स॒प॒त्न॒हा नो॑ अ॒भिमा॑ति॒जि॒च्च स्वे॑ ग॒ये – TS 4.1.7.2

38. इ॒हैवा॒ग्ने अ॒धि धा॑र॒या र॒यिं मा॑ त्वा नि – TS 4.1.7.2

39. व॒र्द्ध॒तां ते॑ अ॒निष्टृ॑तः ॥ – TS 4.1.7.2 – (alopam)

40. नि॒हो अ॒ति सि॒धो ऽत्य॑चित्ति – TS 4.1.7.3

अ॒ति । सि॒धः । = (सि॒धो ऽत्य॑ति)

41. अ॒ना॒धृ॒ष्यो जा॑तवे॒दा अ॒निष्टृ॑तः – TS 4.1.7.3

अ॒ना॒धृ॒ष्यः = (अ॒ना॒धृ॒ष्यो ऽना॒धृ॒ष्यः)

जा॒तवे॒दाः । अ॒नि॒ष्टृ॒तः । = (जा॒तवे॒दो अ॒नि॒ष्टृ॒तो अ॒नि॒ष्टृ॒तः)

The Padam aniShTRutaH does not elide as per PS 11.4

42. अ॒च्छा॒यमे॒ति श॒वसा॒ घृ॒तेने॒डा॒नः – TS 4.1.8.1

43. ऊ॒र्ध्व॒म॒ध्व॒रं नो॒ऽग्ने॒र्जि॒ह्वा॒म् – TS 4.1.8.2

अ॒ध्व॒रम् । नः । = (नो अ॒ध्व॒रम्)

44. ब॒र्हि॒रेद॑ꣳ स॒दन्ति॒वडा॒ सर॒स्वती॑ – TS 4.1.8.2

45. अ॒ग्ने स्वा॒हा कृ॒णुहि॑ जा॒तवे॒दः – TS 4.1.8.3

अ॒ग्ने॑ । = (अ॒ग्ने ऽग्ने॑)

कृ॒णुहि॑ । जा॒तवे॒देः । = (जा॒तवे॒दो जा॒तवे॒दः कृ॒णुहि॑)

46. स॒मव॑र्त॒ताग्रे॑ भू॒तस्य॑ जा॒तः प॒तिरे॒कः – TS 4.1.8.3

अ॒व॒र्त॒त । अ॒ग्रे॑ । = (अ॒ग्रे ऽव॑र्त॒त)

प॒तिः । ए॒कः । = (ए॒क स्प॑ति ष॒तिः)

47. म॒हि॒त्वै॒क इ॒द् रा॒जा ज॒गतो॑ ब॒भूव॑ । – TS 4.1.8.4

48. आ॒पो ह॒ यन्म॑ह॒तीः – TS 4.1.8.5

आ॒पः । ह॒ । यत् । = (य॒थापः॑) (yat + ha = yaddha)

ह॒ । यत् । = (य॒द्ध ह॒) (yat + ha = yaddha)

49. अ॒रि॒ष्टा त्व॑मु॒दिहि॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन् ॥ – TS 4.1.9.2

50. सँवतोऽवराँ अ॒भ्या तर । यत्रा॒हमस्मि ताँ अ॒व ॥

TS 4.1.9.2 & 9.3

अ॒वरान् । = [अ॒वरा(ग्म्) अ॒वरान्]

अ॒स्मि । तान् । = [ता(ग्म्) स्ता(ग्म्) अ॒स्मि]

51. रो॒हिदश्च इ॒हाऽ ग॒हि । – TS 4.1.9.3

52. स्वां यो॒निमि॒हाऽऽस॒दः ॥ – TS 4.1.9.3

53. यद॒ग्ने या॒नि का॒नि चाऽऽ॒ते – TS 4.1.10.1

54. यद॒त्युप॒जिह्मि॒का यद् व॒म्रो अ॒तिस॒र्पति । – TS 4.1.10.1

55. अ॒प्रया॒वं भ॒रन्तोऽश्वा॒य – TS 4.1.10.1

अ॒प्रया॒वम् । भ॒रन्तः । = (भ॒रन्तो अ॒प्रया॒वं)

56. ये च त॒स्करा॒स्ताँस्ते अ॒ग्नेऽपि द॒धाम्या॒स्ये ॥ – TS 4.1.10.2

त॒स्कराः । तान् । = [ता(ग्म्) स्ता(ग्म्) स्त॒स्कराः]

अ॒ग्ने । = (अ॒ग्ने अ॒ग्ने)

57. जं॒भ्यै स्त॒स्कराँ उ॒त । – TS 4.1.10.2

त॒स्करान् । = (त॒स्करान् त॒स्करान्)

58. बा॒हू अ॒तिर॒मुद्व॒र्च उ॒दू ब॒लं । – TS 4.1.10.3

59. दृ॒शा॒नो रु॒क्म उ॒र्व्या व्य॒द्यौर्दु॒र्मर्ष॒म् – TS 4.1.10.4

60. अचि॒त्ती॒ यच्च॑कृ॒मा दै॒व्ये ज॒ने – TS 4.1.11.1

61. द्या॒वा क्षा॒मा रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॑ भा॒ति – TS 4.1.10.4 & 10.5

क्षाम॑ । रु॒क्मः । अ॒न्तः ।

(अ॒न्त॒र॒न्तो रु॒क्मः क्षाम॑ क्षा॒मा रु॒क्मः)

(In अ॒न्तः visargm is = r)

(क्षामा॑ रु॒क्मः the elogation is Samhita elongation. Ref PS 3.10)

62. सु॒वता॑द॒नाग॑सः ॥ – TS 4.1.11.2

अ॒नाग॑सः । = (अ॒नाग॑सो ऽनाग॑सः)

63. वि॒श्वा हि॒ मा॒या अ॒वसि॑ स्व॒धावः – TS 4.1.11.3 – (lopam)

64. तेऽव॑र्द्धन्त॒ स्वत॑वसो॒ महि॑त्वना ऽऽ नाकं॑ तस्थु॒रुरु॑ चक्रि॒रे स॒दः ।

विष्णु॑ र्य॒द्धाऽऽव॑द्-वृष॑णं म॒दच्यु॑तं व॒यो न सी॑दन्न॒धि

ब॒र्हिषि॑ प्रि॒ये ॥ – TS 4.1.11.3

अ॒व॒र्द्ध॒न्त । स्वत॑वसः । = (स्वत॑वसो ऽव॑र्द्धन्ते)

म॒हि॒त्व॒ना । आ । ना॒कम् । = (tri kramam)

सी॒द॒न् । अ॒धि । = (अ॒ध्यधि॑ षीदन्)

65. वि॒श्वे दे॒वा वि॒श्वे दे॒वाः ॥ – TS 4.1.11.4

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

66. ए॒ह्य॒व॒क्राम॒न्न॒शस्तीः॑ – TS 4.1.2.2
67. पृ॒त॒न्य॒तः॑ ॥ उ॒त्क्राम॑ म॒ह॒ते – TS 4.1.2.4
68. ऊ॒र्ध्व॒ ऊ॒ षु॒ ण॒ ऊ॒तये॑ – TS 4.1.4.2
69. स॒मा॒स्त्वा॒ग्नि॒ ऋ॒तवः॑ – TS 4.1.7.1
70. सँ॒व॒रणे॑ भ॒वा नः॑ । – TS 4.1.7.2
71. नि॒हो अ॒ति सि॒धो ऽत्य॑चि॒त्तिम् – TS 4.1.7.3
72. वि॒श्व ए॒न॒म॒नु म॒द॒न्तु दे॒वाः ॥ – TS 4.1.7.4
73. तर॑ । य॒त्रा॒ह॒म॒स्मि ता॒ँ अव॑ ॥ – TS 4.1.9.3
74. पृ॒थि॒व्याः स॒मि॒धा॒न॒म॒ग्निम् – TS 4.1.10.2
75. स्वाँ॒ अ॒हं ॥ दृ॒शा॒नो रु॒क्मः॑ – TS 4.1.10.4
76. वि॒षु॒रूपे॑ अ॒ह॒नी द्यौः॑ – TS 4.1.11.3

==== चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिःओं

4.2 चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – देवयजनग्रहाभिधानं

Section 1 - General panchaati

1. विष्णोः क्रमोऽसि – TS 4.2.1.1 – (alopa prasnam)

2. गायत्रं छन्द आ रोह – TS 4.2.1.1

छन्दः । आ । = (छन्द आ च्छन्द र्छन्दः)

3. क्रमोऽस्यरातीयतो हन्ता – TS 4.2.1.1

असि । अरातीयतः । = (अरातीयतो ऽरातीयतो ऽस्यस्यरातीयतः)

4. सद्यो जज्ञानो वि हीमिद्धो अख्यदा – TS 4.2.1.2

5. अग्नेऽभ्यावर्तिन्नभि न आ वर्तस्व – TS 4.2.1.2 - (kampam)

अग्ने । = (अग्ने ऽग्ने)

अभि । नः । = (अभि नो नो अभ्यभि नः)

6. अग्ने अङ्गिरः शतं ते सन्त्वावृतः – TS 4.2.1.2 & 1.3

अग्ने । अङ्गिरः । = (अग्ने अङ्गिरो अङ्गिरो ऽग्ने ऽग्ने अङ्गिरः)

7. नष्टमा कृधि पुनर्नो रयिम् – TS 4.2.1.3

कृधि । पुनः । – (पुनस्कृधि)

8. पु॒नर॒ग्न इ॒षाऽऽयु॒षा । पु॒नर्नः॑ पा॒हि वि॒श्वतः॑ ॥ - TS 4.2.1.3

अ॒ग्ने । = (अ॒ग्ने ऽग्ने)

पा॒हि । वि॒श्वतः॑ । = (वि॒श्वत॑स्पा॒हि)

9. व्र॒ते त॒वा॒ना॒गसो॑ अ॒दि॒तये॑ स्या॒म ॥ - TS 4.2.1.4

अ॒ना॒गसः॑ । अ॒दि॒तये॑ । = (अ॒दि॒तये॑ अ॒दि॒तये॑ ऽना॒गसो॑ ऽना॒गसः॑)

10. आ त्वा॑ ऽहा॒र्षम॒न्तर॑भूर्धु॒वस्तिष्ठ॑ - TS 4.2.1.4

11. ह॒॒सः शु॒चिष॑द् वसु॒रन्तरि॑क्ष-स॒ब्धो॒ता वे॒दिष॑दति॒थि
दु॒रो॒णस॑त् । नृ॒षद्-व॒रस॑द् ऋ॒तस॑द् व्यो॒मस॑-द॒ब्जा गो॒जा ऋ॒तजा॑
अ॒द्रिजा॑ ऋ॒तं बृ॒हत् ॥ - TS 4.2.1.5

12. अ॒जस्र॑मि॒न्धान॑ ए॒नं - TS 4.2.2.1

अ॒जस्र॑म् । इ॒न्धा॒नः । = (इ॒न्धा॒नो ऽज॑स्रम्)

13. अ॒फ॒स्वन्त॑र्नृ॒चक्षा॑ ई॒धे - TS 4.2.2.1 - (kampam)

14. स॒द्यो ज॒ज्ञानो॑ वि॒ हीमि॑द्धो अ॒ख्यदा॑ - TS 4.2.2.2

15. रो॒दसी॑ अ॒पृणा॑ज्जा॒यमानः॑ । - TS 4.2.2.3 - (lopam)

16. उ॒ज्जा॒तेन॑ भि॒नद॑दु॒ज्जनित्वैः॑ ॥ - TS 4.2.2.4

17. व॒स्यो अ॒च्छा॒भि द्यु॒म्नं दे॒वभ॑क्तं - TS 4.2.2.3

18. सौ॒श्रव॑से॒ष्वग्न॑ उ॒क्थ॑उ॒क्थ आ भ॑ज – TS 4.2.2.4

19. अ॒न्नप॑ते॒ऽन्नस्य॑ नो दे॒ह्यन॑मी॒वस्य॑ शु॒ष्मिणः॑ । - TS 4.2.3.1

अ॒न्नप॑ते । = (अ॒न्नप॑ते ऽन्नप॑ते)

अ॒न्नस्य॑ । नः । = (नो अ॒न्नस्य॑)

अ॒नमी॒वस्य॑ । शु॒ष्मिणः॑ । = (शु॒ष्मिणो ऽन॑मी॒वस्य॑)

20. उ॒दु त्वा॒ विश्वे॑ दे॒वा अग्ने॑ भ॒रन्तु॑ – TS 4.2.3.1

अग्ने॑ । = (अग्ने॑ ऽग्ने)

20.1 पदानि – उ॒त् । उ॒ । त्वा॒ ।

घनपूर्व पदानि – उ॒त् उ॒ उ॒ उ॒त् उ॒त् उ॒ त्वा॒ त्वा॒ उ॒ उ॒त् उ॒त् उ॒ त्वा॒ ।

घन वाक्यम् – उ॒दु वु॒ वु॒ दु॒ दु॒ त्वा॒ त्व॒ वु॒ दु॒ दु॒ त्वा॒ ।

20.2 पदानि – उ॒ । त्वा॒ । विश्वे॑ ।

घनपूर्व पदानि – उ॒ त्वा॒ त्वा॒ उ॒ उ॒ त्वा॒ विश्वे॑ विश्वे॑ त्वा॒ उ॒ उ॒ त्वा॒ विश्वे॑ ।

घन वाक्यम् – उ॒ त्वा॒ त्व॒ वु॒ त्वा॒ विश्वे॑ विश्वे॑ त्व॒ वु॒ त्वा॒ विश्वे॑ ।

21. अ॒प्स्वग्ने॑ स॒धिष्ट॑व – TS 4.2.3.2 – (kampam)

22. विश्व॑स्य भू॒तस्याग्ने॑ गर्भो॑ अ॒पाम् – TS 4.2.3.3 – (lopam)

23. पी॒यति॑ त्वो॒ अनु॑ त्वो॒ गृणा॑ति – TS 4.2.3.4

23.1 पदानि – त्वः । अनु । त्वः ।

घनपूर्व पदानि – त्वः अनु अनु त्वः त्वः अनु त्वः त्वः अनु त्वः
त्वः अनु त्वः ।

घन वाक्यम् – त्वो अन्व॒नु त्व स्त्वो॑ अनु त्व स्त्वो॑ अनु त्व स्त्वो॑
अनु त्वः ।

23.2 पदानि – अनु । त्वः । गृणाति ।

घनपूर्व पदानि – अनु त्वः त्वः अनु अनु त्वः गृणाति गृणाति त्वः
अनु अनु त्वः गृणाति ।

घन वाक्यम् – अनु त्व स्त्वो अन्व॒नु त्वो॒ गृणा॑ति गृणा॑ति त्वो॒
अन्व॒नु त्वो॒ गृणा॑ति ।

24. अपे॒त वी॒त वि॒ च सर्प॑तातो॒ येऽत्र॒ स्थ पु॒राणा॑ ये च॒ नूत॑नाः ।
TS 4.2.4.1

25. अ॒यं नो॒ अ॒ग्निर्व॑रिवः – TS 1.4.46.3

अ॒यम् । नः॒ । = (नो॒ ज्यम॑यम्)

(Note: This vaakyam is appearing in samhita portion of TS 1.4.16.3.
But in “Ghana sandhi grantha text” it is shown under chapter
TS 4.2. We are also showing in the same order as is shown in
“Ghana sandhi grantha text”.)

26. अ॒य॒ꣳ सो॒ अ॒ग्निः॒ – TS 4.2.4.2

अ॒यम् । सः॒ । = (सो॒ ज्यम॑यम्)

27. अ॒ग्ने॑ दि॒वो अ॒र्ण॒म॒च्छा॑ जि॒गा॒स्य॒च्छा॑ दे॒वा॒ꣳ ऊ॒चि॒षे – TS 4.2.4.2

अ॒ग्ने॑ । = (अग्ने ऽग्ने)

अ॒च्छ । दे॒वान् । = [दे॒वा(ग्म्) अ॒च्छ]

28. अ॒ग्ने यत् ते॑ दि॒वि वर्चः॑ पृ॒थि॒व्यां – TS 4.2.4.2 – (lopam)

29. अ॒न्त॒रि॒क्षमु॒र्वा॒त॒त॒न्थ॑ त्वे॒षः सः – TS 4.2.4.3 – (kampam)

30. आ॒हु॒त॒म॒न॒मी॒वा इ॒षो म॒हीः ॥ – TS 4.2.4.3 – (lopam)

31. अ॒ग्ने सा ते॑ सु॒म॒तिः – TS 4.2.4.3

अ॒ग्ने॑ । = (अग्ने ऽग्ने)

ते । सु॒म॒तिः । = (ते सु॒म॒तिः सु॒म॒ति॒ष्टे ते सु॒म॒तिः)

32. अ॒यं ते॑ यो॒निर् ऋ॒त्वि॒यः – TS 4.2.4.3

अ॒यम् । ते॑ । = (ते ऽयमयं ते)

33. सं वाँ॑ म॒नाꣳसि॑ सं व्र॒ता स॒मु चि॒त्ता॒न्या – TS 4.2.5.1

34. शि॒वौ भ॒वत॒म॒द्य नः॑ ॥ – TS 4.2.5.2

अ॒द्य । नः॑ । = (अद्य नो नो ऽद्य)

35. स्वे यो॒ना॒व॒भा॒रु॒खा । – TS 4.2.5.2

अ॒भाः । = (अभा॒र॒भाः) (here visargam becomes “r”)

Ref PS 8.8 Visargam value of “aBAH” is ‘r’.

36. अ॒यज॑मा॒नमि॑च्छ स्ते॒नस्ये॒त्याम् – TS 4.2.5.4

37. अ॒न्यम॒स्मदि॑च्छ सा त इ॒त्या नमो॑ दे॒वि – TS 4.2.5.4

38. उ॒दित् कृ॑षति गा॒मविं॑ प्र॒फर्व्यं॑ च – TS 4.2.5.6

39. अ॒सन्नो॑ ने॒दीय॑ इ॒थ् सृ॑ण्या प॒क्वमा॑ ऽयत् ॥ – TS 4.2.5.6

40. इ॒न्द्राया॑ग्नये पू॒ष्ण ओ॑षधी॒भ्यः – TS 4.2.5.6

41. र॒पाञ्॑सि वि॒घ्नती॑रित र॒पः – TS 4.2.6.1

र॒पाञ्॑सि । वि॒घ्नतीः॑ । = [वि॒घ्नती॑ र॒पा(ग्म्)सि॑]

42. गो॒भाज॑ इ॒त् किला॑सथ य॒थ् स॒नव॑थ – TS 4.2.6.2

43. अ॒न्या वो॑ अ॒न्याम॑व॒त्वन्या॑ऽन्यस्या॒ उप – TS 4.2.6.3

44. शु॒नं नः॑ फा॒ला वि॒ तुद॑न्तु – TS 4.2.5.6

फा॒लाः । वि॒ । = (वि॒ वि॒ फ॒लाः)

45. आ॒वि॒वि॒शुः प॒रुःप॒रुः । - TS 4.2.6.4 -

(ष॒त्वं न) – [“Sha” tvam not applicable here]

46. ता॒नो मु॒ञ्चन्त्व॑ ह॒सः ॥ - TS 4.2.6.4

अ॒ह॒सः । = [अ॒(ग्म्)ह॒सो अ॒(ग्म्)ह॒सः]

47. अ॒वप॑तन्ती॒रव॑दन् दि॒व ओ॑षदयः - TS 4.2.6.5

अ॒व॒दन् । दि॒वः । = (दि॒वो ऽव॑दन्)

48. इ॒षमूर्ज॑म॒ह॒मि॒त आ॑ द॒दे – TS 4.2.7.1 & 7.2

अ॒हम् । इ॒तः । = (इतो ऽह महम्)

49. आ॑ नो गो॒षु वि॒श॒त्वौष॑धीषु॒ जहा॑मि – TS 4.2.7.2

50. अ॒नू॒नव॑र्चा उ॒दिय॑र्षि॒ भानु॑ना॒ ॥ – TS 4.2.7.3

51. स॒मु य॑न्तु॒ वाजाः॑ – TS 4.2.7.4

उ॒ । य॑न्तु॒ । = (उ यन्तु यन्तू यन्तु)

52. अ॒भ्य॒स्थाद् वि॒श्वाः पृ॒तना॑ अ॒राती॒स्तद॒ग्निरा॑ह॒ तदु॒ सोम॑ आ॒ह ।
TS 4.2.8.1 – (kampam)

52.1 पदानि – तत् । उ॒ । सोमः॑ ।

घनपूर्व पदानि – तत् उ उ तत् तत् उ सोमः सोमः उ तत् तत् उ सोमः ।

घन वाक्यम् – तदू॒ तत् तदु॒ सोमः॑ सोम उ तत् तदु॒ सोमः॑ ।

53. स॒वि॒ता त॑न्म आ॒ह पू॒षा मा॑ ऽधात् – TS 4.2.8.1

54. सु॒रु॒चो वे॒न आ॒वः । – TS 4.2.8.2

वे॒नः । आ॒वः । = (आवराव॑ वे॒नः) (here visargam becomes “r”)

PS 8.9 visargam becomes ‘r’ for AvaH if it is followed by udAttam in next padam.

55. स॒तश्च॑ यो॒निम॑स॒तश्च॑ वि॒वः ॥ – TS 4.2.8.2

वि॒वः । = (विव॑र् वि॒वः) (here visargam becomes “r”)

Ref PS 8.8 Visargam value of vivaH is 'r'.

56. द्यामि॑मं च॒ योनि॑मनु॒ यश्च॒ पूर्वः॑ । – TS 4.2.8.3

योनि॑म् । अनु॑ । = (यो ऽनु योनिम्)

अनु॑ । यः । = (अनु यो यो ऽन्वनु)

57. सह॑स्वारा॒तीः सह॑स्व – TS 4.2.9.2 – (lopam)

58. ये॑ऽदो रो॒चने॑ दि॒वो ये॒ वा – TS 4.2.8.3 – (kampam)

59. ये॒ तवा॑श्वासो दे॒व सा॑धवः । – TS 4.2.9.5 – (lopam)

60. दे॒वहू॑तमा॒ञ् अश्वा॑ञ् अ॒ग्ने र॒थीरि॑व । – TS 4.2.9.5

अश्वा॑न् । अ॒ग्ने । र॒थीः । =

[अश्वा(ग्म्) अ॒ग्ने अ॒ग्ने ऽश्वा(ग्म्) अश्वा(ग्म्) अ॒ग्ने र॒थी र॒थीः]

61. समि॑त् स्रवन्ति स॒रितो॑ न धे॒नाः । – TS 4.2.9.6

62. तस्मि॑न्त्सुप॒र्णो म॒धुकृ॑त् – TS 4.2.9.6

तस्मि॑न् । – [तस्मि(ग्) स्तस्मिन्]

63. हर॑सा मा ऽभि मृ॒क्षः श॒तायु॑षं कृ॒णुहि॑ ची॒यमा॑नः ॥ – TS 4.2.10.1

कृ॒णुहि॑ । ची॒यमा॑नः ॥ – (चीयमानः कृणुहि)

64. हरि॑मद्रि॒बुद्ध॑म॒ग्ने मा हि॑ञ्सीः – TS 4.2.10.1 – (lopam)

65. यो अ॒ग्नि॒रग्ने॒स्त-प॒सोऽधि॑ जा॒तः - TS 4.2.10.4

अ॒धि॑ । जा॒तः । = (अ॒धि जा॒तो जा॒तो अ॒द्ध्यधि॑)

अ॒ग्नेः॑ । त॒प॒सः॑ । = (त॒प॒सो ऽग्नेः॑)

66. अ॒जा ह्य॒ग्नेर॒जनि॑ष्ट ग॒र्भाथ् सा॒ वै - TS 4.2.10.4

67. इ॒जथ॑द् वृ॒त्रमु॒त स॒नोति॑ वा॒जम् - TS 4.2.11.1

इ॒जथ॑त् । वृ॒त्रम् । = [वृ॒त्रं वृ॒त्र(ग्) इ॒जथ॑च् छ॒नथ॑द् वृ॒त्रं]

68. प्रे॒न्द्रा॒ग्नी॑ वि॒श्वा भु॒वना॑ऽत्य॒न्या ॥ - TS 4.2.11.1

69. अ॒व ते॒ हे॒ड उ॒दुत्त॑मं ॥

क॒या न॑श्चि॒त्र आ॒ भुव॑दू॒ती स॒दावृ॑धः स॒खा । - TS 4.2.11.2

अ॒व । ते॒ । = (ते॒ ऽवा॒व)

70. आ॒सन्नि॑षून् हृ॒थ्स्व॑सो म॒योभू॑न् - TS 4.2.11.3

71. अ॒ग्ने न॑याऽऽ दे॒वाना॑ञ् श॒न्नो भ॑वन्तु - TS 4.2.11.3

72. त्वं नो॑ अ॒ग्ने स॒ त्वं नो॑ अ॒ग्ने ॥ - TS 4.2.11.3

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

73. क्र॒मोऽसि॑ श॒त्रूय॒तो ह॒न्ता – TS 4.2.1.2

74. वि॒ म॒द्ध्य॒म॒ञ् श्र॒थाय॑ । अ॒था व॒यम् – TS 4.2.1.4

75. अ॒न्नप॒तेऽन्न॒स्य नो॑ दे॒हि – TS 4.2.3.1

76. अ॒पे॒त॒ वी॒त॒ वि च॑ स॒र्प॒तातः॑ – TS 4.2.4.1

77. ते दि॒शामि॑ ते॒न चि॒न्वा॒नः – TS 4.2.10.4

=====

=== चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ===

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिःओं

4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चितिवर्णनं

Section 1 - General panchaati

1. सौव॑ शरच्छ्रौ॒त्र्यनु॑ष्टुप् छार॒द्यनु॑ष्टुभः – TS 4.3.2.2

2. जग॒त्या ऋक्ष॑ममृक्ष॒माच्छु॑क्रः – TS 4.3.2.2

3. भर॒द्वाज॑ ऋषिः प्रजा॑पतिगृहीतया – TS 4.3.2.1

4. स उ सप्त॑दशवर्तनिः – TS 4.3.3.1

5. अ॒हभू॑न ऋषि॒रुदी॑ची – TS 4.3.3.2

अ॒हभू॑नः । ऋषिः॑ । = (ऋषि॒र् ऋषि॒रहभू॑नः)

6. पि॒तेवै॑धि सू॒नव॑ आ सु॒शेवा॑ – TS 4.3.4.1

7. पा॒हि चक्षु॑र्म – TS 4.3.4.3

पा॒हि । चक्षुः॑ । = (चक्षुः पा॒हि)

8. चक्षु॑र्म उ॒र्व्या वि॑ भा॒हि श्रो॒त्रं मे॑ श्लो॒कया॑पस्मि॒न्वौष॑धीर्जि॒न्व
द्वि॒पात् पा॒हि चतु॑ष्पादव दि॒वो वृ॒ष्टिमे॑रय ॥ - TS 4.3.4.3

पि॒न्व । औष॑धीः । = (औष॑धीष्मि॒न्व)

9. अ॒न्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे व्य॑चस्वतीं – TS 4.3.6.1

अ॒न्तरि॑क्षस्य । पृ॒ष्ठे । = (पृ॒ष्ठे अ॒न्तरि॑क्षस्य)

Ref: 11.16 'a' after word pRuShThE does not elide.

10. या द्यां भास्या पृथिवीमोर्वन्तरिक्षमन्तरिक्षं – TS 4.3.6.1
(kampam)

11. प्राणं मे पाह्यपानं मे पाहि – TS 4.3.6.2 – (alopam)

12. ध्रुवाऽसि धरुणा यन्त्र्यसि यमित्री – TS 4.3.7.2

13. ब्रह्मणस्पतिरधिपतिः – TS 4.3.10.1

पतिः । अधि॑पतिः । = (अधि॑पति ष्यति ष्यतिः)

14. अरस्तुवतर्तवोऽसृज्यन्ताऽऽर्तवः – TS 4.3.10.1

15. इयमेव सा या प्रथमा – TS 4.3.11.1 – (alopa anuvaakam)

16. पन्थामनु तिस्र आ ऽगुः – TS 4.3.11.1

अ॒नु । ति॒स्रः । = (ति॒स्रो ऽनु) (ति॒स्रो अ॒न्व॒नु)

17. तासामु यन्ति प्रयवेण पञ्च – TS 4.3.11.2

ता॒सा॒म् । उ॒ । = (ता॒सा॒म्)

Note: u does not become uv with itself for words like tAsAm, tat, tasmAt.

18. ज्योतिषा ऽऽ गाद् विश्वरूपाः – TS 4.3.11.5

19. बिभ्रती जरामजर उष आऽगाः ॥ – TS 4.3.11.5

20. प्रथ॒मे॒य॒मा ऽगा॒द॒ह्रां॑ ने॒त्री ज॒नि॒त्री - TS 4.3.11.5

21. बहु॒धो॒षो व्यु॒च्छ॒स्य॒जीर्णा॑ त्वं – TS 4.3.11.5

22. अ॒ग्नि॒र्वृ॒त्राणि॑ जड्घनत् – TS 4.3.13.1 – (alopa anuvaakam)

23. सह॒सि॒न्ननी॑कमुपा॒क आ रो॑चते – TS 4.3.13.1 – (lopam)

24. सै॒ना ऽनी॑केन सुवि॒दत्रो॑ अ॒स्मे – TS 4.3.13.2 – (lopam)

25. अ॒ग्ने द्यु॒मदु॒त रेव॑द् दि॒दीहि॑ ॥ – TS 4.3.13.2

26. ए॒वा नो॑ अ॒द्य स॒मना॑ स॒माना॑नु॒शन् – TS 4.3.13.3

27. यु॒ष्माको॒ती रि॒शाद॑सः ॥ – TS 4.3.13.3

28. प्र मुञ्च॑न्त्व॒हसः॑ – TS 4.3.13.4

अ॒ह॒सः । = (अ॒ह॒सो अ॒ह॒सः)

29. यवि॑ष्ठ वि॒द्वाँ ऋ॒तूँर्. ऋ॒तु॒पते॑ यजे॒ह । – TS 4.3.13.4

वि॒द्वा॒न् । ऋ॒तू॒न् । = [वि॒द्वा(ग्म्) ऋ॒तू(ग्म्)र्. ऋ॒तू(ग्म्) वि॒द्वा॒न्]

30. शो॒चे वे॒ष्ट्वँ हि॑ यज्वा॑ । – TS 4.3.13.5

31. ह॒व्या ऽज॑स्रो वक्षि – TS 4.3.13.6

अ॒ज॒स्रः । = (अ॒ज॒स्रो ऽज॑स्रः)

32. प्र॒ति न ईँ सु॒रभी॑णि वि॒यन्तु॑ ॥ – TS 4.3.13.6

33. क॒ण्वा अ॒भि प्र गा॒यत ॥ – TS 4.3.13.7

34. रो॒चना दि॒वः इ॒जथ॑द् वृ॒त्रमि॑न्द्रं वः – TS 4.3.13.8

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

35. अ॒यं पु॒रो भुव॑स्तस्य – TS 4.3.2.1

36. गृ॒ह्णामि॑ प्र॒जाभ्यो॑ऽयं – TS 4.3.2.2

37. त्वया॑ श्रो॒त्रं गृ॒ह्णामि॑ – TS 4.3.2.3

38. प्रा॒ची दि॒शां व॑स॒न्त ऋ॒तूना॑म् – TS 4.3.3.1

39. द्र॒विण॑ꣳ स॒प्तद॑श स्तोमः – TS 4.3.3.2

40. ऊ॒र्मिर्द्र॒प्सो अ॒पाम॑सि – TS 4.3.4.3

41. त्र्य॒विर्व॑यस्त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दः – TS 4.3.5.1

42. इ॒न्द्रा॒ग्नी अव्य॑थमा॒नामि॑ष्टकां – TS 4.3.6.1

43. श॒न्तमे॑न तया – TS 4.3.6.2

44. अ॒ग्नेर्भा॒गोऽसि॑ दी॒क्षायाः॑ – TS 4.3.9.1

45. रु॒द्राणा॑माधि॒पत्यं॑ चतु॒ष्पात् – TS 4.3.9.2

46. ए॒कया॑ ऽस्तुव॒त प्र॒जा अ॒धीय॑न्त – TS 4.3.10.1

47. आसी॑त् पञ्चद॒शभि॑रस्तुव॒त क्ष॒त्रम् – TS 4.3.10.2

48. ए॒ताम् व॑स॒वो रु॒द्राः – TS 4.3.10.3

49. ऋ॒तस्य॑ गर्भः॑ प्रथ॒मा व्यू॒षुषी॑ – TS 4.3.11.5

50. जिघा॑ञ्सात् । द्रु॒हः पाशं॑ – TS 4.3.13.4

=====

=== चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ===

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

Section 1 - General panchaati

1. जि॒न्वा॒न्वि॒तिर॒सि दि॒वे त्वा दि॒वं – TS 4.4.1.1

2. प्र॒वा ऽस्य॑हे॒ त्वा ऽह॑र्जि॒न्वानु॑ वा॒ऽसि – TS 4.4.1.1

3. पि॒तृ॒भ्यस्त्वा पि॒तृन् – TS 4.4.1.2

त्वा । पि॒तृन् । = [पि॒तृ(ग्)स्त्वा त्वा]

4. वि॒वृ॒दसि॑ स॒र्ोहो॑ऽसि नी॒रोहः॑ – TS 4.4.1.3

5. स्व॒राड॑स्यु॒दीची॑ दि॒ग्विश्वे॑ ते दे॒वाः – TS 4.4.2.2

6. प्र॒तिष्ठि॑त्या अ॒न्तरि॑क्षा॒यर्ष॑यस्त्वा – TS 4.4.2.3

7. तस्य॑ रथ॒गृथ्स॑श्च रथौ॒जाश्च॑ से॒नानि॑ग्राम॒ण्यौ – TS 4.4.3.1

8. आ॒दस्य॑ वा॒तो अनु॑ वा॒ति शो॑चिर॒ध स्म – TS 4.4.3.3

9. अ॒ग्नि॒र्मूर्ध्ना॑ दि॒वः क॒कुत् प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं । – TS 4.4.4.1

(alopa anuvaakam)

प॑तिः । पृ॒थि॒व्याः । = (पृ॒थि॒व्या स्प॑ति ष॒तिः)

10. अ॒वो॒चाम॑ क॒वये॑ मे॒द्ध्या॑य – TS 4.4.4.2 – (lopam)

11. यद्ध स्या ते पनीयसी समित् – TS 4.4.4.6

12. उदस्य शोचिरस्थादाजुह्वानस्य – TS 4.4.4.5

13. सीदन्नि होता यजथाय – TS 4.4.4.3

सीदत् । नि । = (नि नि सीदन्)

14. वसुष्कविरग्निरीडेन्यो गिरा । – TS 4.4.4.5

15. उतो न उत् पुपूर्या उक्थेषु शवसः – TS 4.4.4.6 & 4.4.4.7

16. आ ते अग्न ऋचा हविः शुक्रस्य ज्योतिषः – TS 4.4.4.6

17. अग्ने तमद्याश्वं न स्तोमैः क्रतुं न – TS 4.4.4.7

18. अथा ह्यग्ने क्रतौर्भद्रस्य दक्षस्य – TS 4.4.4.7

19. आभिष्टे अद्य गीर्भिर्गृणन्तोऽग्ने – TS 4.4.4.7

20. विभ्राष्टिमनु शुक्रशोचिषः – TS 4.4.4.8

अनु । शुक्रशोचिषः । =

(शुक्रशोचिषो ऽनु)

(शुक्रशोचिषो अन्वनु)

21. अग्ने त्वं नो अन्तमः । – TS 4.4.4.8

अन्तमः । = (अन्तमो ऽन्तमः)

22. अ॒न्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे – TS 4.4.6.1

अ॒न्तरि॑क्षस्य । पृ॒ष्ठे । = (पृष्ठे अन्तरिक्षस्य)

23. तेन॑र्षि॒णा तेन॑ ब्र॒ह्म॒णा तया॑ – TS 4.4.6.2

24. प्रा॒णं मे॑ पा॒ह्यपा॑नं मे॑ पा॒हि – TS 4.4.7.1

आ॒पा॒नम् । मे॑ । = (अपानं मे मे अपानमपानं मे)

25. पा॒ह्यायु॑र्मे पा॒हि – TS 4.4.7.2

पा॒हि । आयुः॑ । = (आयुः पाहि)

26. तावे॑हि स॒ञ् रभा॑वहै पाञ्च॑ ज॒न्येषु॑ – TS 4.4.7.2

27. प्र॒जाप॑तिर्म॒नसा॑ ऽन्धो॑ऽच्छे॒तो धा॑ता – TS 4.4.9.1

28. ह॒वि॒र्द्धाने॑ ऽदि॒तिरा॑सादि॒तो वि॒ष्णु॑रुपाव॒ह्रिय॑माणो ऽथ॒र्वोपो॑त्तो
यमो॑ऽभिषु॒तो ऽपू॑तपा आ॒धूय॑मानः - TS 4.4.9.1

29. सि॒न्धु॒रव॑भृ॒थम॑वप्रयन्थ् स॒मुद्रो॑ ऽव॒गतः॑ – TS 4.4.9.1

30. आ॒दि॒त्यानां॑ ते तेऽधि॑पतयस्तेभ्यः – TS 4.4.11.3

31. शै॒शि॒रावृ॑तू अ॒भि क॑ल्प॒मानाः॑ – TS 4.4.11.2 – (kampam)

32. अक्षी॑यमाणा ऋ॒तस्थाः॑ स्थ॒र्तावृ॑धः – TS 4.4.11.4

33. वैराजे सामन्नधि मे – TS 4.4.12.3

सामन् । अधि । = (अद्यधि सामन्)

34. समिद् दिशामाशया नः – TS 4.4.12.1 – (alopa anuvaakam)

35. यज्ञमवन्तु नो घृताचीः ॥ – TS 4.4.12.4 – (lopam)

36. दिशां देव्यवतु नो घृताची । – TS 4.4.12.4 – (lopam)

37. त्वं गोपाः पुरणतोत पश्चात् – TS 4.4.12.4

38. रेवथ् सामातिच्छन्दा उ छन्दो ऽजातशत्रुः – TS 4.4.12.4

39. पयस्वती रन्तिराशा नो अस्तु ॥ – TS 4.4.12.5

रन्तिः । = (रन्ती रन्तिः)

40. विष्णुपत्न्यघोराऽस्येशाना सहस्रः – TS 4.4.12.5

41. वैश्वानरो न ऊत्या पृष्टो दिव्यनु नो ऽद्यानुमतिरन्विदनुमते त्वं – TS 4.4.12.5

अनु । नः । = (नो ऽनु), (नो अन्वनु)

अनुमते । = (अनुमते ऽनुमते)

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

41. र॒श्मि॒र॒सि॒ क्ष॒या॒य॒ त्वा – TS 4.4.1.1
42. व॒सु॒भ्य॒स्त्वा॒ व॒सू॒ज्जि॒न्व – TS 4.4.1.2
43. त्वा॒ प्रा॒णं॒ जि॒न्व॒ य॒न्ता॒ ऽसि – TS 4.4.1.3
44. अ॒ग्नि॒र्मू॒र्ध्ना॒ दि॒वः॒ क॒कु॒त् – TS 4.4.4.1
45. भू॒य॒स्कृ॒द॒सि॒ व॒रि॒व॒स्कृ॒द॒सि – TS 4.4.7.1
46. प्र॒जा॒प॒ति॒र्म॒न॒सा॒ ऽन्धो॒ऽच्छे॒तः – TS 4.4.9.1
47. गृ॒णा॒हि॒ । घृ॒त॒व॒ती॒ स॒वि॒तः – TS 4.4.12.5

=====

=== चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ===

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं

Section 1 - General panchaati

1. नमस्ते रुद्र मन्यवे – TS 4.5.1.1 – (alopa anuvaakam)

2. शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र – TS 4.5.1.1

3. अब्धवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यः – TS 4.5.1.2

4. अही(ग्)श्च सर्वान् जम्भयन् – TS 4.5.1.2

सर्वान् । = [सर्वा(ग्)श्च]

5. गोपा अदृशन् नदृशन् नुदहार्यः – TS 4.5.1.3

6. अथो ये अस्य सत्वानो ऽहम् तेभ्यो ऽकरम् नमः – TS 4.5.1.3

अथो इति । ये । = (अथो ये ये ऽथो अथो ये)

अहम् । तेभ्यः । = (तेभ्यो ऽहमहम्)

अकरम् । नमः । = (नमो ऽकरम्)

7. अनेशन्नस्येषव आभुरस्य निषम् गथिः – TS 4.5.1.4

8. नमस्ते अस्त्वायुधायानातताय धृष्णवे – TS 4.5.1.4

9. अथो य इषुधिस्तवारे

अथो इति । यः । = (यो यो ऽथो) – TS 4.5.1.4

10. पतये नमः – TS 4.5.2.1 & in other applicable areas

पतये । नमः । = (नमो नमस्पतये पतये)

11. अश्वेभ्यो ऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः – TS 4.5.3.2

12. द्रापे अन्धसस्पते – TS 4.5.10.1 – (alopa anuvaakam)

अन्धसः । पते । = (पते ऽन्धसो अन्धसस्पते)

13. पशूनां मा भे र्माऽरो मो एषां किञ्चनाममत् । – TS 4.5.10.1

14. मा नो महान्त मुत मानो अर्भकम् मा – TS 4.5.10.2

15. मृडा नो रुद्रोत नो मयस्कृधि – TS 4.5.10.2

16. रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु – TS 4.5.10.4

रुद्रस्य । हेतिः । = (हेती रुद्रस्य)

17. य एतावन्तश्च भूया(ग्म्)सश्च दिशः – TS 4.5.11.2

18. ये ऽन्तरिक्षे ये दिवि येषां – TS 4.5.11.2

पदानि – ये । अन्तरिक्षे । ये ।

घनपूर्व पदानि – ये अन्तरिक्षे अन्तरिक्षे ये ये अन्तरिक्षे ये ये
अन्तरिक्षे ये ये अन्तरिक्षे ये ।

घन वाक्यम् – येऽन्तरिक्षे ऽन्तरिक्षे ये येऽन्तरिक्षे ये येऽन्तरिक्षे ये
येऽन्तरिक्षे ये ।

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

None for this prasanam

=====

=== चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ===

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः– परिषेचन संस्काराभिधानं

Section 1 - General panchaati

1. समुद्रस्य त्वाऽवाकया ऽग्ने परि – TS 4.6.1.1 – (lopam)

2. अग्ने पित्तमपामसि ॥ – TS 4.6.1.2 – (lopam)

3. पावक आ चितयन्त्या कृपा । – TS 4.6.1.2

4. एतशस्य नू रण आ यो घृणे । – TS 4.6.1.2

5. अग्ने पावक रोचिषा – TS 4.6.1.2

अग्नै॑ । = (अग्ने ऽग्ने)

6. अग्ने देवाँ इहाऽऽ वह । – TS 4.6.1.3

अग्नै॑ । देवान् । = [देवा(ग्म्) अग्ने ऽग्ने]

7. नृषदे वड् फ्सुषदे वड् वनसदे वड् बर्.हिषदे वट् सुवर्विदे
वट् ॥ – TS 4.6.1.4

नृषदे॑ । वट् । = (नृषदे वड् वण् णृषदे)

बर्.हिषदे॑ । वट् । = (वड् बर्.हिषदे बर्.हिषदे)

8. अहुतादो हविषो यज्ञे अस्मिन् – TS 4.6.1.4 – (lopam)

9. येभ्यो नर्ते पवते धाम किं चन न – TS 4.6.1.4

10. सैना ऽनीकेन सुविदत्रः – TS 4.6.1.5 – (lopam)

11. यो नः सतो अभ्या सज्जजान । – TS 4.6.2.1

12. असूर्ता सूर्ता रजसो विमाने – TS 4.6.2.2

13. क७ स्विद् गर्भं प्रथमं दद्ध आपः – TS 4.6.2.3

14. विश्वकर्मा ह्यजनिष्ट देव आदित् – TS 4.6.2.3 – (lopam)

15. यदेदन्ता अददृहन्त पूर्व आदित् – TS 4.6.2.4

16. आरंभणं कतमथ् स्वित् किमासीत् । – TS 4.6.2.4

17. कि७ स्विद् वनं क उ स वृक्ष आसीद् यतः – TS 4.6.2.5

18. मनीषिणो मनसा पृच्छतेदु तद् यत् – TS 4.6.2.5

18.1 पदानि – पृच्छत । इत् । उ ।

घनपूर्व पदानि – पृच्छत इत् इत् पृच्छत पृच्छत इत् उ उ

इत् पृच्छत पृच्छत इत् उ ।

घन वाक्यम् – पृच्छतेदित् पृच्छत पृच्छतेदु वुवित् पृच्छत

पृच्छतेदु ।

18.2 पदानि – इत् । उ । तत् ।

घनपूर्व पदानि – इत् उ उ इत् इत् उ तत् तत् उ इत् इत्
उ तत् ।

घन वाक्यम् – इ॒दु वु॒ वि॒दि॒दु तत् तद् वि॒दि॒दु तत् ।

18.3 पदानि – उ । तत् । यत् ।

घनपूर्व पदानि – उ तत् तत् उ उ तत् यत् यत् तत् उ उ तत् यत् ।

घन वाक्यम् – उ तत् तदू तद् यद् यत् तदू तद् यत् ।

19. या म॒द्ध्य॒मा वि॒श्वक॑र्म॒न्नु॒ते॒मा । – TS 4.6.2.5

20. सि॒न्धूनां॑ प॒तये॑ नमः । – TS 4.6.2.6

प॒तये॑ । नमः॑ । = (नमो नमस्प॒तये॑)

21. स॒म॒न॒म॒न्त॒ पू॒र्वी॒र॒य॒मु॒ग्रो वि॒ह॒व्यः॑ – TS 4.6.2.6 – (lopam)

22. जु॒हु॒ता वि॒श्वक॑र्म॒णे वि॒श्वा ऽहा॑ ऽम॒र्त्यम् – TS 4.6.2.6

23. उ॒दे॒न॒मु॒त्तरां॑ न॒याग्ने॑ घृ॒तेना॑ऽऽहु॒त । – TS 4.6.3.1 – (lopam)

24. उ॒दु त्वा॑ वि॒श्वे दे॒वा अग्ने॑ – TS 4.6.3.1 & 3.2 – (lopam)

25. ज्योति॑रुद॒याऽ॒ अज॑स्रं । – TS 4.6.3.3

25.1 पदानि – उत् । अ॒या॒न् । अज॑स्रम् ।

घनपूर्व पदानि – उत् अ॒या॒न् अ॒या॒न् उत् उत् अ॒या॒न् अज॑स्रम्
अज॑स्रम् अ॒या॒न् उत् उत् अ॒या॒न् अज॑स्रम् ।

घन वाक्यम् – उद॒या(ग्म्) अ॒या(ग्म्) उदु॒द॒या(ग्म्) अज॑स्र मज॑स्र
म॒या(ग्म्) उदु॒द॒या(ग्म्) अज॑स्रम् ।

26. अथा॑ स॒प॒त्नाऽ॒ इन्द्रो॑ मे – TS 4.6.3.4

अथ॑ । स॒प॒त्नान् । = [स॒प॒त्नान् थ्स॒प॒त्ना(ग्म्) अथा॑ स॒प॒त्ना(ग्म्)
इन्द्रः)

27. संक्र॑न्दनोऽनिमि॒ष एक॑वीरः – TS 4.6.4.1 – (lopam)

28. स॒ऽसृ॑ष्टजि॒त् सोम॑पाः – TS 4.6.4.1

स॒ऽसृ॑ष्टजि॒त् । सोम॑पाः । = (सोम॑पाः स॒ऽसृ॑ष्टजि॒त्)

29. रक्षो॑हाऽमि॒त्राऽ॒ अप॑बाध॒मानः॑ । – TS 4.6.4.2

रक्षो॑हा । अ॒मि॒त्रान् । = [अ॒मि॒त्रा(ग्म्) अ॒मि॒त्रान् रक्षो॑हा रक्षो॑हा
ऽमि॒त्रान्]

30. अ॒स्माक॑मे॒द्ध्यवि॑ता र॒थानां॑ ॥ – TS 4.6.4.2

31. गा॒ह॒मा॒नो ऽदा॒यो वी॒रः – TS 4.6.4.2 & 4.3

अ॒दा॒यः । = (अ॒दा॒यो अ॒दा॒यः)

32. पृ॒त॒ना॒षा॒ड॒यु॒द्ध्यो॑स्मा॒कम् – TS 4.6.4.3 – (lopam)

33. अ॒स्मा॒क॒मिन्द्रः॑ स॒मृते॑षु – TS 4.6.4.3

अ॒स्मा॒कम् । इन्द्रः॑ । = (इन्द्रो ऽस्माकं)

Ref: PS 12.7 padam “asmAkam” elides generally.

34. उ॒द्ध॒र्ष॒य म॒घव॑न्ना॒युधा॒न्यु॒थ्स॒त्वनं॑ – TS 4.6.4.4

35. त्वा॒ राजा॑ ऽमृ॒तेना॑भि व॒स्तां । – TS 4.6.4.5 – (kampam)

36. प्रेहि॑ वि॒द्वान॒ग्नेर॒ग्ने पु॒रोअ॑ग्निः – TS 4.6.5.1

37. सु॒व॒र्य॒न्तो ना॑पै॒क्षन्त॑ आ द्याम् – TS 4.6.5.2

38. द्या॒वा क्षा॒मा रु॒क्मो अ॒न्तः – TS 4.6.5.2

अ॒न्तः । = (अन्तर॑न्तो)

39. दि॒वमु॒त्त॒भान॑ ते॒जसा॑ दि॒श उ॒द् दृ॒ह ॥ – TS 4.6.5.3

40. वि॒धेम॑ स्तो॒मैर॒वरे॑ स॒धस्थे॑ । – TS 4.6.5.4 – (lopam)

41. चि॒त्रा॒माऽहं॑ वृ॒णे सु॒मतिं॑ – TS 4.6.5.4 – (lopam)

42. ऋ॒तजि॑च्च स॒त्यजि॑च्च से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्च – TS 4.6.5.6

43. ई॒दृक्षा॑स ए॒तादृक्षा॑स ऊ॒ षु णः॑ स॒दृक्षा॑सः प्र॒तिस॑दृक्षा॒सः

- TS 4.6.5.6 - उ । सु । नः । – (tri kramam)

44. दै॒वीर्वि॑शो म॒रुतो॑ऽनु॒वर्त्मानः॑ – TS 4.6.5.6 - lopam

45. स॒प्त ते॑ अ॒ग्ने स॒मिधः॑ स॒प्त जि॒ह्वाः स॒प्तर॑ष॒यः स॒प्त धाम॑
प्रि॒याणि॑ । स॒प्त हो॒त्राः स॒प्तधा॑ त्वा यजन्ति स॒प्त यो॒नीरा॑ पृ॒णस्वा
घृ॒तेन॑ ॥ ई॒दृङ् चा॒न्यादृङ् चै॒तादृङ् च॑ प्र॒तिदृङ् च॑ मि॒तश्च॑ सं॒मितश्च॑
स॒भराः॑ ॥ शु॒क्रज्यो॑तिश्च चि॒त्रज्यो॑तिश्च स॒त्यज्यो॑तिश्च ज्योति॑ष्मा॒ञ्च
स॒त्यश्च॑र्त॒पाश्चा॑त्य॒हाः ॥ TS 4.6.5.5 - **lopam**

46. व॒क्ष्यन्ती॑ वे॒दा ग॒नीग॑न्ति क॒र्णं प्रि॒यम् – TS 4.6.6.1

46.1 पदानि – व॒क्ष्यन्ती॑ । इ॒व । इ॒त् ।

घनपूर्व पदानि – व॒क्ष्यन्ती॑ इ॒व इ॒व व॒क्ष्यन्ती॑ व॒क्ष्यन्ती॑ इ॒व इ॒त् इ॒त्
इ॒व व॒क्ष्यन्ती॑ व॒क्ष्यन्ती॑ इ॒व इ॒त् ।

घन वाक्यम् – व॒क्ष्यन्ती॑ वे॒व व॒क्ष्यन्ती॑ व॒क्ष्यन्ती॑ वे॒दिदि॑व व॒क्ष्यन्ती॑
व॒क्ष्यन्ती॑ वे॒त् ।

46.2 पदानि – इ॒व । इ॒त् । आ ।

घनपूर्व पदानि – इ॒व इ॒त् इ॒त् इ॒व इ॒व इ॒त् आ आ इ॒त् इ॒व इ॒व
इ॒त् आ ।

घन वाक्यम् – इ॒वेदि॑ दि॒वे वे॒देदि॑वे वे॒दा ।

46.3 पदानि – इत् । आ । गनीगन्ति ।

घनपूर्व पदानि – इत् आ आ इत् इत् आ गनीगन्ति गनीगन्ति आ
इत् इत् आ गनीगन्ति ।

घन वाक्यम् – इयेदिदा गनीगन्ति गनीगन्त्येदिया गनीगन्ति ।

47. रथे तिष्ठन् नयति वाजिनः – TS 4.6.6.2

तिष्ठन् । = [तिष्ठ(ग्) स्तिष्ठन्]

48. क्षिणन्ति शत्रूँरनपव्ययन्तः ॥ – TS 4.6.6.3 – (lopam)

49. रक्षा माकिर्नो अघशँसः – TS 4.6.6.4

रक्ष । माकिः । = (माकी रक्ष रक्षा माकिः)

अघशँसः । = [अघश(ग्)सो ऽघश(ग्)सः]

50. सान्वेषां जघनाँ उप – TS 4.6.6.5

एषाम् । जघनान् । = [जगना(ग्) एषाम्]

51. अश्वाजनि प्रचेतसो ऽश्वान् – TS 4.6.6.5 – (lopam)

52. परि पातु विश्वतः ॥ – TS 4.6.6.5

पातु । विश्वतः । = (विशतस्पातु)

53. वनस्पतिभ्यः पर्याभृतम् – TS 4.6.6.6

वनस्पतिभ्यः । परि । = (परि वनस्पतिभ्यः)

54. नि॒ष्टनि॑हि दु॒रिता॑ बा॒धमा॑नः । – TS 4.6.6.7

बा॒धमा॑नः । = (“Na” tvam)

55. आ ऽमू॒रज॑ प्र॒त्याव॑र्तये॒माः के॒तुम॑त् = TS 4.6.6.7

56. अ॒सि॒ यमो॑ अ॒स्यादि॒त्यो अ॒र्वन्न॑सि त्रि॒तः – TS 4.6.7.1

अ॒सि॒ । यमः॑ । = (अ॒सि॒ यमो॑ यमो॑ अ॒स्यसि॑ यमः॑)

अ॒सि॒ । आ॒दि॒त्यः । = (आ॒दि॒त्यो ऽस्य॑ स्या॒दि॒त्यः)

अ॒सि॒ । त्रि॒तः । = (त्रि॒तो ऽस्य॑सि)

57. उ॒तेव॑ मे व॒रुण॑ इ॒च्छन्त्स्य॑र्वन् यत्रा॑ ते – TS 4.6.7.2

58. आ॒रा॒दजा॑नाम॒वो दि॒वा – TS 4.6.7.2

अ॒वः । दि॒वा । = (अ॒वो ऽवो॑ अ॒जा)

59. जि॒गी॒षमा॑णमि॒ष आ प॒दे गोः॑ ।

यदा॑ ते म॒र्तो अनु॑ भो॒गमा॑न॒डादि॑द् ग्र॒सिष्ठ॑ ओ॒षधी॑रजी॒गः ॥

अनु॑ त्वा रथो॑ अनु॑ म॒र्यो अ॒र्वन्न॑नु गा॒वोऽनु॑ भ॒गः क॑नीनां॑ ।

अनु॑ ब्रा॒तास॑स्तव स॒ख्यमी॑यु॒रनु॑ दे॒वा म॑मिरे वी॒र्यं॑ ते ॥

हि॒रण्य॑शृ॒ङ्गो ऽयो॑ अ॒स्य पा॒दा म॑नो॒जवा॑ अ॒वर॑ इ॒न्द्र आ॑सीत् ।

TS 4.6.7.3 & 7.4

59.1 पदानि – भोगम् । आनट् । आत् ।

घनपूर्व पदानि – भोगम् आनट् आनट् भोगम् भोगम् आनट् आत्
आत् आनट् भोगम् भोगम् आनट् आत् ।

घन वाक्यम् – भोग मान डानट् भोगम् भोग मान डा दा दानट्
भोगम् भोग मान डात् ।

59.2 पदानि – आनट् । आत् । इत् ।

घनपूर्व पदानि – आनट् आत् आत् आनट् आनट् आत् इत् इत्
आत् आनट् आनट् आत् इत् ।

घन वाक्यम् – आन डा दा दान डान डा दि दिदा दान डान डादित् ।

ओषधीः । अजीगः । (अजीग रजीग रोषधीः)

अनु । मर्यः । = (मर्यो ऽनु), (मर्यो अन्वनु)

अर्वन् । अनु । गावः । = (गावो अन्वर्वन्)

अनु । गावः । = (गावो अन्वनु)

अनु । भगः । = (भगो ऽनु), (भगो अन्वनु)

अनु । व्रातासः । = व्रातासो अन्वनु)

अयः । = (अयो ऽयः), अवरः । = (अवरे ऽवरे)

60. अजः पुरो नीयते – TS 4.6.7.5

अजः । पुरः । = (पुरो अजो अजः)

61. सधस्थमर्वा अच्छा – TS 4.6.7.5

सधस्थम् । अर्वान् । = [अर्वा(ग्म्) अर्वान् थ्सधस्थं]

62. जुष्टतमो हि गम्या अथाऽऽ शास्ते – TS 4.6.7.5

63. पुरोडाशमर्वता त्वष्टदेनम् – TS 4.6.8.1 & 8.2

64. यद् वा घास्य प्रभृतमास्ये तृणम् – TS 4.6.8.3

65. मक्षिका ऽऽश यद् वा स्वरौ स्वधितौ रिप्तमस्ति । – TS 4.6.8.4

66. यदूवद्ध्यमुदरस्यापवाति य आमस्य – TS 4.6.8.4

67. मा तद् भूम्यामा श्रिषन्मा तृणेषु – TS 4.6.8.4

68. य ईमाहुः सुरभिर्निर् हरेति । – TS 4.6.9.1 – (“Na” tvam)

69. ये चार्वतो माऽसभिक्षाम् - TS 4.6.9.1 – (alopam)

70. माऽस्पचन्या उखाया या पात्राणि – TS 4.6.9.1

71. जघास सर्वा ता ते अपि देवेषु – TS 4.6.9.2

72. मा त्वा ऽग्निर्ध्वनयिद् धूमगन्धिः – TS 4.6.9.2

त्वा । अग्निः । = (अग्नि स्त्वा त्वा)

73. यद॒श्वाय॑ वा॒स उप॒स्तृ॒णन्ति॑ – TS 4.6.9.2

अ॒श्वाय॑ । वा॒सः । = (वा॒सो ऽश्वाय॑)

74. सु॒चे॒व ता॒ ह॒वि॒षो अ॒ध्व॒रेषु॑ – TS 4.6.9.3

75. या ते॒ गा॒त्रा॒णामृ॒तु॒था कृ॒णो॒मि – TS 4.6.9.3

76. अ॒सि॒ना मि॒थू कः॑ ॥ – TS 4.6.9.4

मि॒थु । कः॑ । = (मि॒थू कः॑ कर् मि॒थु मि॒थू कः॑)

77. न वा उ॒वे॒तन्मि॒य॒से न रि॒ष्य॒सि दे॒वान् – TS 4.6.9.4

78. अ॒ना॒गा॒स्त्वं नो॒ अ॒दि॒तिः – TS 4.6.9.4

अ॒ना॒गा॒स्त्वम् । नः॑ । = (नो॒ नो॒ ऽना॒ग॒स्त्वम्)

79. अ॒श्वो व॒न॒ताꣳ ह॒वि॒ष्मान् ॥ – TS 4.6.9.4

अ॒श्वः । = (अ॒श्वो अ॒श्वः)

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

80. अपां॑ गर्भं॑ व्य॑दधात् – TS 4.6.2.4
81. विश्व॑कर्मा॑ वि द्यामौर्णा॑त् – TS 4.6.2.4
82. पय॑सा म॒हीं गां॑ ॥ सप्त॑ ते – TS 4.6.5.5
83. ऋ॒तजि॑च्च सत्य॑जिच्च॑ सेन॑जिच्च॑ – TS 4.6.5.6
84. द॒वीयो॑ अप॑ से॒ध श॒त्रून् ॥ – TS 4.6.6.7
85. यद॑क्रन्दः प्रथ॑मं जा॒यमा॑नः – TS 4.6.7.1
86. आ॒हुस्ते॒ त्री॑णि दि॒वि – TS 4.6.7.2
87. प॒तय॑न्तं प॒तङ्गं॑ । – TS 4.6.7.3
88. प्रि॒य आ॒त्माऽपि॑यन्तं॑ मा – TS 4.6.9.4

=====

=== चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ===

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – वसोर्धारादिशिष्ट
संस्काराभिधानं

Section 1 - General panchaati

1. अ॒ग्ना॒विष्णू॑ स॒जोष॑से॒मा – TS 4.7.1.1

2. च॒ मे ऽ॒म्भश्च॑ मे॒ जे॒मा च॒ मे – TS 4.7.2.1

3. र॒श्मिश्च॑ मे॒ ऽदा॒भ्यश्च॑ म – TS 4.7.7.1

र॒श्मिः । च॒ । = (च॒ र॒श्मी॑ र॒श्मिश्च॑)

4. क॒ल्पन्ता॑मृक्च॒ मे सा॒म च॒ मे – TS 4.7.9.1

5. च॒ म ऋ॒तुश्च॑ मे॒ व्रतं॑ च॒ मे – TS 4.7.9.1

6. च॒ मे दि॒त्यवा॑ट् च॒ मे – TS 4.7.10.1

मे॒ । दि॒त्यवा॑ट् । = (दि॒त्यवा॑ण् मे॒ मे)

7. य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑म॒पानो॑ य॒ज्ञेन॑ – TS 4.7.10.2 – (alopam)

8. प्र॒सव॑श्चा॒पिज॑श्च॒ क्रतु॑श्च – TS 4.7.11.2 - (punarukta alopam)

9. आ॒न्त्या॒यन॑श्चा॒न्त्यश्च॑ – TS 4.7.11.2 - (punarukta alopam)

10. वा॒जो नः स॒प्त – TS 4.7.12.1 - (alopa anuvaakam)

11. वि॒श्वे नो दे॒वा अवसा॑ऽऽ ग॒मन्तु – TS 4.7.12.1

12. अ॒ग्निं य॑न॒ज्मि श॑वसा – TS 4.7.13.1 –
(alopa anuvaakam)

13. इ॒मौ ते प॒क्षाव॑जरौ प॒तत्रि॑णः – TS 4.7.13.1

14. तस्मि॑न्न॒हं नि द॑धे ना॒के – TS 4.7.13.3

तस्मि॑न् । = [तस्मि॑(ग्) तस्मि॑न्]

15. तृ॒तीये पृ॑ष्ठे अ॒धि रो॑चने – TS 4.7.13.3 –
(punarukta lopam)

16. अ॒यम॒ग्निर्वी॑र॒तमो व॑यो॒धाः – TS 4.7.13.4 (lopam)

17. प्र या॒ताग्ने प॑थो – TS 4.7.13.4

अ॒ग्ने । = (अ॒ग्ने ऽग्ने)

18. अ॒यं ते यो॒निर् ऋ॒त्वियो – TS 4.7.13.5

अ॒यम् । ते । = (ते ऽय॑म॒यम्)

19. म॒माग्ने॑ व॒र्चो वि॒हवे॑ष्वस्तु – TS 4.7.14.1 (alopa anuvaakam)

20. म॒मान्तरि॑क्ष॒ मुरु॑ गो॒पम॑स्तु – TS 4.7.14.1 – (kampam)

21. ए॒नो॑ मा॒निगां॑ क॒तम॑च्च॒नाहं॑ वि॒श्वे॑ दे॒वासो॑ अ॒धि – TS 4.7.14.2
अ॒हम् । वि॒श्वे॑ । = (वि॒श्वे वि॒श्वे ऽह॑म॒हम्)

22. दे॒वीः ष॒डुर्वी॑रु॒रुणः॑ कृ॒णोत॑ – TS 4.7.14.2

23. ते॑ ऽमै॒षां चि॒त्तं प्र॒बुधा॑ वि॒ने॒शत् – TS 4.7.14.3

24. भु॒वन॑स्य॒ यस्प॑ति॒ दे॒वꣳ – TS 4.7.14.3
प॑तिः । = (प॑ति॒ष्प॒थिः)

25. य॒ज्ञ म॒श्विनो॑भा बृ॒हस्प॑तिः – TS 4.7.14.3

26. श॒र्म यꣳ स॒दस्मि॑न् ह॒वे पु॒रुहू॑तः – TS 4.7.14.3

27. इ॒न्द्रा॒ग्निभ्या॑म॒व बा॑धा॒महे॑ ता॒न् । – TS 4.7.14.4

बा॒धा॒महे॑ । ता॒न् । = ता॒(ग्) स्ता॑न् बा॒धा॒महे॑ ऽवा॒व बा॑धा॒महे॑ ता॒न् ।

28. उ॒परि॑ स्पर्शं॒ मो॒ग्रं चे॒त्ता॒रम् – TS 4.7.14.4

29. अ॒ग्नेर्म॑न्वे प्र॒थम॑स्य – TS 4.7.15.1 (alopa anuvaakam)

30. स नो॑ मुञ्च॒त्वꣳ ह॑सः – alopam – (in multiple places)

31. नि॒मि॒षद् य॒दे॒जति॑ यस्य॒ जा॒तं ज॑न॒मानं॑ – TS 4.7.15.1

32. रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मिथु॒ श्वर॑न्तम् – TS 4.7.15.2

रथः॑ । ऋ॒जुर॑श्मिः । = (ऋ॒जुर॑श्मिर्. ऋ॒जुर॑श्मी रथो रथः॑)

सत्य॑धर्मा॑ । मिथु॑ । = (मिथु मिथु सत्य॑धर्मा)

मिथु॑ । चरन्त॑म् । = (मिथु मिथु श्रन्त॑म्)

33. अनि॑शित॒मोजः॑ – TS 4.7.15.4

अनि॑शित॒म् । ओजः॑ । = (ओज ओजो ऽनि॑शित मनि॑शितम्)

34. विश्वा॑मवन्तु॒ विश्वे॑ – TS 4.7.15.5

विश्वा॑म् । अव॑न्तु । = (विश्वे ऽव॑न्तु)

35. यदि॑दं मा॒ऽभि॒शो॒चति॑ पौरु॑षेयेण – TS 4.7.15.5

36. अनु॑नो॒ऽद्यानु॑मति॒ रन्वि॑ दनु॒मते॒ त्वं – TS 4.7.15.5 & 15.6

अनु॑ । नः॒ । = (नो अन्व॑नु)

अनु॑मते॒ = (अनु॑मते ऽनु॑मते)

37. पुरु॑षत्रा यवि॒ष्ठा वि॒द्वा॒ऽसश्च॑कृ॒मा कच्च॑ ना ऽऽगः॑ ।

38. कृ॒धी स्व॑स्मा॒ऽ अदि॑ते – TS 4.7.15.6 & 15.7

अवि॑द्वा॒ऽसः = [अवि॑द्वा॒ऽसो ऽवि॑द्वा॒ऽसः]

अ॒स्मान् । अदि॑तेः । = [अ॒स्मा॒ऽ अ॒स्मा॒ऽ अदि॑तेः]

39. व्येना॑ऽसि शिश्र॑थो वि॒ष्वग॑ग्ने – TS 4.7.15.7

40. प्रमु॑ञ्चा व्य॒ऽहः – TS 4.7.15.7

अ॒ऽहः । = [अ॒ऽहो ऽऽहः]

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

41. ज्यैष्ठ्यं च म आधिपत्यं च मे – TS 4.7.2.1
42. अ॒शुश्च मे र॒श्मिश्च मे – TS 4.7.7.1
43. अ॒ग्निश्च मे घ॒र्मश्च मे॒ऽर्कः – TS 4.7.9.1
44. आ॒गः । कृ॒धी स्व॒स्मा॒ अ॒दितेः – TS 4.7.15.7

=====

=== चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ===

Alopa PrasanaaH

1. यु॒ञ्जानः॑ प्र॒थमं॑ म॒नस्त॒त्वाय॑ – TS 4.1.1.1 to TS 4.1.11.4 (full 4.1)
 2. वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑भि॒माति॑हा – TS 4.2.1.1 to TS 4.2.11.3 (full 4.2)
 3. अ॒श्म॒न्नूर्जं॑ प॒र्वते॑ – TS 4.6.1.1 to TS 4.6.9.4 (full 4.6)
-

Alopa AnuvakaaH

1. ध्रु॒वक्षि॑ति ध्रु॒वयो॑नि ध्रु॒वाऽसि॑ – TS 4.3.4.1 to TS 4.3.4.3
2. इ॒यमे॒व सा॒ या प्र॒थमा॑ – TS 4.3.11.1 to TS 4.3.11.5
3. अ॒ग्निर्वृ॒त्राणि॑ जड्घ॒नद् – TS 4.3.13.1 to TS 4.3.13.8
4. अ॒ग्निर्मू॒र्द्धा दि॒वः क॒कुत् प॑तिः – TS 4.4.4.1 to TS 4.4.4.8
5. स॒मिद्-दि॒शामा॑श॒या नः॑ – TS 4.4.12.1 to TS 4.4.12.5
6. न॒मस्ते॑ रु॒द्र म॒न्यव॑ – TS 4.5.1.1 to TS 4.5.1.4
7. द्रा॒पे अ॒न्धस॑स्प॒ते - TS 4.5.10.1 to TS 4.5.10.5
8. वा॒जो नः॑ स॒प्त – TS 4.7.12.1 to TS 4.7.12.3
9. अ॒ग्निं यु॑न॒ज्मि श॑व॒सा – TS 4.7.13.1 to TS 4.7.13.5
10. म॒माग्ने॑ व॒र्चो वि॒हवे॑ष्वस्तु – TS 4.7.14.1 to TS 4.7.14.4
11. अ॒ग्नेर्म॑न्वे प्र॒थम॑स्य – TS 4.7.15.1 to TS 4.7.15.7

=====

Punarukta alope Vaakyaani

आयुर् यज्जेन, वाजश्च, प्राणम् म, आयुरेव च ।
पवस्व, व्रतपाः, सूर्ये परोऽग्न आदयः पुनः ।
येनाग्ने, अस्मिन् सधस्थे, च वाज्यध्वनत्वेनैक्यतः ।
(व्यासशिक्षा) (6.4 & 6.5)

1. प्रा॒णं मे॑ पा॒ह्यपा॒नं मे॑ पा॒हि – TS 4.3.4.3 , TS 4.3.6.2 TS 4.4.7.1

अ॒पा॒नम् । मे॑ । (Alopam) = (अ॒पा॒नं मे॑ मे॑ अ॒पा॒नम् अ॒पा॒नं मे॑)

2. या॒स्ते अ॒ग्ने सू॒र्ये रुच॑ उ॒द्यतो॑ – TS 4.2.9.4, TS 5.7.6.3

ते॒ । अ॒ग्ने । सू॒र्ये । (Alopam) = (ते॒ अ॒ग्ने अ॒ग्ने ते॒ ते॒ अ॒ग्ने)

3. ये॒ना स॒हस्रं॑ व॒हसि॑ ये॒नाग्ने॑ स॒र्ववे॒दसं॑ । ते॒नेमं॑ य॒ज्ञं नो॑ वह
(TS 4.7.13.4, TS 5.7.7.3)

ये॒न । अ॒ग्ने । (Alopam) = (ये॒नाग्ने॑ अ॒ग्ने ये॒न ये॒नाग्ने॑)

4. सं प्र च्य॑व॒ध्वम॒नु सं प्र या॑ता॒ग्ने प॒थो दे॒वया॑ना॒न् कृ॒णु॑ध्वं ।
अ॒स्मिन् स॒धस्थे॑ अ॒ध्युत्त॑र॒स्मिन् वि॒श्वे दे॒वा य॑ज॒मान॑श्च सीदत ॥

(TS 4.7.13.4, TS 5.7.7.2) अ॒स्मिन् । स॒धस्थे॑ । = (Alopam)

(अ॒स्मिन् स॒धस्थे॑ स॒धस्थे॑ अ॒स्मिन् स॒धस्थे॑)

5. आ॒ग॒त्य॒ वा॒ज्य॒द्ध्व॒नः॑ सर्वा॒ मृ॒धो॒ वि॒धू॒नु॒ते ।

अ॒ग्नि॒ꣳ स॒ध॒स्थे॒ मह॒ति चक्षु॑षा नि चि॒की॒ष॒ते ॥

आ॒क्र॒म्य॒ वा॒जिन् पृ॒थि॒वीम॒ग्निमि॑च्छ रु॒चा त्वं ।

भू॒म्या वृ॒त्वाय॑ नो ब्रू॒हि यतः॑ ख॒नाम॒ तं व॑यं ॥ TS 4.1.2.3 , TS 5.1.2.6

वा॒जी । अ॒द्ध्व॒नः । = (Alopam)

(वाज्यद्ध्वनो अद्ध्वनो वाजी वाज्यद्ध्वनः)

6. द्यौ॒स्ते पृ॒ष्ठं पृ॒थि॒वी स॒ध॒स्थमा॒त्मा ऽन्त॑रि॒क्षꣳ स॒मु॒द्रस्ते॒ योनिः॑ ।

TS 4.1.2.3, 5.7.25.1

स॒ध॒स्थम् । आ॒त्मा । – (alopam)

7. यद॒ग्ने या॒नि का॒नि च – TS 4.1.10.1, 5.1.10.1

(यत् । अ॒ग्ने । या॒नि । का॒नि । च ।)

8. ता अ॒स्य सू॒द॒दो॒हसः॑ – TS 4.2.4.4, 5.5.6.2

(ताः । अ॒स्य । सू॒द॒दो॒हसः ।) alopam =

(अस्य सूददोहसः सूददोहसो अस्यास्यसूददोहसः ।)

9. मा द्या॒वापृ॒थि॒वी अ॒भि शू॒शु॒चो माऽन्त॑रि॒क्षं मा व॒न॒स्प॒तीन् ॥

TS 4.1.4.3

(द्या॒वापृ॒थि॒वी । अ॒भि । शू॒शु॒चः । मा । अ॒न्त॑रि॒क्षम् । मा ।

व॒न॒स्प॒तीन्)

१०. र॒मा॒र॒ण्य॒म॒नु॒ ते दि॒शामि॑ (TS 4.2.10.1, 4.2.10.2, 4.2.10.3, 4.2.10.4)

(गौ॒र॒म् । आ॒र॒ण्य॒म् । अ॒नु॒ । ते॒ । दि॒शामि॑ ।)

(for 13 to 16) ए॒वम् म॒न्त्र ब्रा॒ह्म॒णभे॒देन॑ य॒त्र य॒त्र दृ॒ष्टं त॒त्र स॒र्वत्रा॒प्ये॒वमे॒वेति॑
ज्ञा॒तव्य॑म् ॥) (say prevailing practice adopted by scholars)

Punarukta lopa Vyaakyaani

पुनरुक्तं यतः पञ्च पदमित्युत्तरं च वा ॥

पूर्ववद् भवति ज्ञेयं सर्वत्रापि विचक्षणैः ॥ ४२ ॥

ऋक्षु ब्राह्मण वाक्येषु हि अलं (fitting) द्वित्रिपदादिकं ॥ ७० ॥

(jata maniH)

परित्वा, पुनरूर्जा ज्यं नोऽस्यराती ज्योपि च ।

सप्तते ऽपो अनुत्वग्नेत्वं गोमांश्चाथि रोचने ।

चित्रं च भवतं द्रप्सः सहस्व पुनरैक्यतः ॥ ७२ ॥

(vyasa siksha)

1. परि॑ त्वा॒ग्ने॒ पुरं॑ व॒यं वि॒प्रः॑ सह॒स्य धी॒महि॑ ।

धृ॒ष॒द्वर्णं॑ दि॒वेदि॒वे भे॒त्तारं॑ भ॒ङ्गुरा॒वतः॑ ॥ TS 1.5.6.4, 4.1.2.5

त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ । = (त्वा॒ अ॒ग्ने॒ अ॒ग्ने॒ त्वा॒ त्वा॒ अ॒ग्ने॒) = (lopam)

2. पुन॒रूर्जा॑ नि॒ वर्त॒स्व पुन॒र॒ग्न इ॒षाऽऽ॒युषा॑ । पुन॒र्नः॑ पा॒हि वि॒श्वतः॑

॥ स॒ह र॒य्या नि॒ वर्त॒स्वाग्ने॑ पि॒न्वस्व॑ धा॒रया॑ ।

वि॒श्व॒स्नि॒या वि॒श्वत॑स्परि॒ ॥ TS 1.5.3.3, TS 4.2.1.3, TS 4.2.1.4

पुनः॑ । अ॒ग्ने॒ । = (पुन॑ र॒ग्ने॒ अ॒ग्ने॒ पुनः॑ पुन॑ र॒ग्ने॒) = (lopam)

3. निर्भक्तः स यं द्विष्मो विष्णोः क्रमोऽस्यरातीयतो हन्ता

TS 1.6.5.2, TS 4.2.1.1 = (lopam)

असि । अरातीयतः । = (अस्यरातीयतो ऽरातीयतो ऽस्यास्यरातीयः)

4. सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्वा—TS 1.5.2.4, TS 1.5.3.2,
TS 4.6.5.5

(अग्ने समिधः समिधो ऽग्ने ऽग्ने समिधः) = (lopam)

५. अग्ने त्वं नो अन्तमः । उत त्राता शिवो भव वरूत्थ्यः ॥

तं त्वा शोचिष्ठ दीदिवः । सुम्नाय नूनमीमहे सखिभ्यः ॥

वसुरग्नि र्वसुश्रवाः । अच्छा नक्षि द्युमत्तमो रयिं दाः ॥

TS 1.5.6.2 & 3, TS 4.4.4.8

नः । अन्तमः = (नो अन्तमो ऽन्तमो नो नो अन्तमः) = (lopam)

6. नाकं गृह्णानाः सुकृतस्य लोके तृतीये पृष्ठे अधि रोचने दिवः ॥

TS 3.5.4.1, TS 4.7.13.3

अधि । रोचने । = (अधि रोचने रोचने ऽध्यधि रोचने)=(lopam)

7. भवतं नः समनसौ समोकसावरेपसौ । मा यज्ञं हिंसिष्टं

मा यज्ञपतिं जातवेदसौ शिवौ भवतमद्य नः ॥

TS 1.3.7.1 & 2, TS 4.2.5.1 & 2

अद्य । नः = (अद्य नो नो ऽद्याद्य नः) = (lopam)

8. द्र॒प्सश्च॑स्क॒न्द पृ॒थि॒वीम॑नु – द्या॒मि॒मं च॑ यो॒निम॑नु यश्च॑ पूर्॒वः ।

तृ॒ती॒यं यो॒निम॑नु सञ्च॑रन्तं द्र॒प्सं जु॒हो॒म्यनु॑ स॒प्त हो॒त्राः ॥

TS 3.1.8.3, TS 4.2.8.3, TS 4.2.9.5

अ॒नु । यः । = (अ॒नु यो॒ यो ऽन्व॑नु यः) = (lopam)

9. स॒ह॒मा॒नम॑सि स॒ह॒स्वा॒रा॒तीः स॒ह॒स्वा॒रा॒ती॒यतः॑ स॒ह॒स्व पृ॒त॒नाः॑

TS 1.6.1.1, 4.2.9.2

स॒ह॒स्व । अ॒रा॒ती॒यतः॑ । = (स॒ह॒स्वा रा॒ती॒यतो॑ ऽरा॒ती॒यतः॑ स॒ह॒स्व स॒ह॒स्वा
रा॒ती॒यतः॑ ।) = (lopam)

Three and Four padam jatai

त्रिपद प्रभृतिन्यायो लोप-अलोपेषु विद्यते ॥

तत्र स्थमन्य युक्तं चेत् पूर्वधर्मो न विद्यते ॥

आक्रम्याद्ध्वनो, भवति अग्रे, पावको ऽर्पयति, इति च ॥

विषयो ऽङ्गिर इति एव क्रम्येत्यादि च लुप्यते ॥

जटा मणि – 75

1. प्र॒जा॒भ्यो॒ मा॒नु॒षी॒भ्य॒स्त्वम॑ङ्गिरः । – TS 4.1.4.3

त्वम् । अ॒ङ्गिरः॒ । = (त्वम॑ङ्गिरो अङ्गिर स्त्वं त्वम॑ङ्गिरः ।)

Dvipadam

अन्तरिक्षं अन्तरिक्षं 4.3.6.1

नमो नमः 4.5.2.1*

*(at many places in 2,3 & 4th anuvAkams)

=====

Tri kramam

1. म॒हि॒त्व॒ना॒ आ॒ न॒क॒म् ॥ 4.1.11.3

2. उ॒ सु॒ नः ॥ 4.1.4.2 & 4.6.5.6

=====

== घनसन्धिः – चतुर्थ काण्डः समाप्तः ==